

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Cavantul Papii pentru Saptamana de rugaciune a unitatii crestinilor

Tema unificării tuturor Bisericilor și confesiunilor într-o singură Biserică « într-o singură comunitate », așa cum a fost concepută de Christos, a dominat toate discursurile pronunțate de Papă în cursul Octavei mondiale de rugăciuni pentru unitatea creștinilor, care s'a celebrat în întreaga lume creștină de la 18 la 25 Ianuarie.

Crestinii își dau din ce în ce mai bine seamă că scandalul despărțirii nu poate continua la infinit, « fiindcă despărțirile în sânul Bisericii constituie o contradicție; fiindcă Biserica și unitatea văzută și reală a credincioșilor sunt cu necesitate același lucru în gândirea și în voința lui Christos » — a spus Paul VI în cuvântarea adresată celor prezenți în Piața Basilicii Sf. Petru Duminică 17 Ianuarie pentru obișnuita întâlnire cu Papa.

E adevărat că în ultimul timp ecumenismul a făcut pași uriași. Cel mai important e « trecerea de la un spirit de opoziție polemică între diferitele denumiri creștine, la respectul reciproc, la dialog și la o seamă de colaborări practice ». Dar e tot atât de adevărat că dacă vrea să fie cu adevărat sinceră, unitatea are de înfruntat probleme de importanță fundamentală care privesc « elementele esențiale ale creștinismului, privesc credința », chiar dacă botezul constituie o bază esențială de comuniune între Biserici. Bunăvoința oamenilor nu e însă suficientă pentru rezolvarea acestor probleme, pentru ca « minunea unității » să se împlinească: e nevoie de « un nou suflu al Spiritului Sfânt », a cărui intervenție se obține prin rugăciune. E ceea ce Papa a recomandat credincioșilor atât în cuvântarea duminicală cât și în discursul rostit în Basilica Vaticană în cursul audienței generale săptămânale. Un discurs deosebit de important în care Paul VI relevă piedecile și divergențele care încă constituie pietrele de hotar ale despărțirii Bisericilor.

Numai rugăciunea — a spus — poate « reafirma acea proprietate, acea notă caracteristică a Bisericii universale de a forma un singur Trup » însuflit, în toate mădulele lui, de un singur Spirit (II Cor.).

« Viziune sublimă, aceasta a unității Bisericii, care cuprinde întreaga panoramă a umanității și a istoriei ei, care atinge, în esența sa, destinul fiecăruia dintre noi și al tuturor

laolaltă și ne obligă să definim raportul vital dintre Christos și Biserică.

Un raport care nu poate fi nici incert, nici echivoc, nici multiplu, ci e unic, așa cum a fost trasat și voit de Christos, și care comportă o dramatică exigență de unire a celorlalte care compun Biserica ».

« Noi creștinii, noi cei care credem în Christos, noi cei care am primit botezul Său, noi cei amenințați în egală măsură de lipsa de religiozitate a lumii moderne și care suntem în așteptarea aceluiaș destin escatologic, ne dăm seamă că ne găsim în fața unei situații stranie, am putea spune absurde: suntem încă separați, desuniți, deseori neîncrezători unii față de alții și rivali, până mai ieri încordați în aspre polemici, astăzi, poate, dornici de a ne înțelege, de a ne ierta unii pe alții, de a lucra împreună; dar încă departe, încă lipsiți de o seamă de principii esențiale pentru unirea desăvârșită: de pildă de principiul acordului complet asupra aceluiaș profesii de credință și asupra legăturii de dragoste care trebuie să ne unească. Suntem, adică, într-o comuniune parțială și încă de pe acum adâncă, aproape deplină dacă ne gândim la Sfintele Biserici ortodoxe răsăritene, dar încă imperfectă.

« Intercomuniunea e una din problemele cele mai grele ale ecumenismului — a spus Paul VI și nu poate avea, cum cred unii, soluții ușoare și rapide, minimalizându-se datele care o constituie, adică adevărul la care suntem obligați să aderăm, și unitatea bisericească la care Christos ne chiamă să participăm ».

Pentru a contribui cu un aport pozitiv la rezolvarea acestei probleme catolicii (discursul se adresează în primul rând catolicilor) trebuie să observe cu fidelitate normele Indreptarului Ecumenic publicat de Secretariatul pentru Unirea Creștinilor.

« Catolicii — observă Papa — se găsesc într-o poziție destul de curioasă: ei trebuie, în primul rând, să se păstreze fideli și siguri; nu trebuie, adică să se îndoiască de Biserica lor, chiar dacă în istoria și chiar în actualitatea ei Biserica catolică prezintă multe aspecte censurabile; dar crezul ei, legătura ei cu Christos, cultul ei, comoara ei sacramentală și morală, structura ei instituțională, definiția ei doctrinară și practică, nu trebuie să fie puse în discuție. Îndoindu-ne, ar însemna să trădăm răspunderea noastră față de Christos și chiar

față de frații despărțiți de noi; fiindcă dorința de a ajunge la o înțelegere cu ei nu trebuie să ne facă să punem la îndoială credința noastră catolică autentică ».

« Irenismul, înțelegerea programatică, și superficială, simplificările doctrinare, aderarea la criteriile care au fost cauza însăși a despărțirilor pe care le deplângem azi, n'ar produce decât iluzii și confuzii; în mâinile noastre ar rămâne un simplu simulacru al catolicismului nostru și nu viața credinței și a Bisericii noastre, nu Christosul viu pe care ea îl poartă în sine ».

Această claritate, această statornicie în credință nu numai că « nu întrerup dialogul început, dar îl fac obligatoriu și posibil. Obligator, de oarece numai posesiunea unei credințe pe care o socotim adevărată și indispensabilă ne pune în condiția de a înfrunta cu folos dialogul; posibil, de oarece acest zel față de credința noastră e un izvor care oferă mii de resurse dialogului ».

Dialogând cu frații separați catolicii pot învăța multe: în primul rând ei pot înțelege și adânci mai bine unele aspecte ale credinței lor, și pot depăși o veche mentalitate « închisă și neîncrezătoare » față de frații despărțiți. Prin dialog spiritele se educă la justa toleranță, își asimilează ceea ce e bun în doctrina și cultura religioasă a celeilalte părți dialogante și dobândesc libertatea adevărată.

În același timp dialogul e o bună ocazie pentru a împărtăși temerile nutrite de mulți creștini necatolici față de Biserica catolică: de pildă teama privitoare la dogmele catolice. « Noi trebuie să le arătăm că adesiunea obiectivă la adevărurile propuse de Biserica credinței catolicilor nu e un omagiu servil față de formulări arbitrare și alterate ale cuvântului lui Dumnezeu, ci e acceptarea convinsă a expresiilor autentice și unice ale acestui cuvânt ».

O altă « teamă caracteristică fraților despărțiți » — a spus Papa — e concepția catolică despre autoritate. O teamă neîntemeiată, din moment ce în Biserica catolică « autoritatea se exercită în colaborare frățească cu toți episcopii » cu consimțirea și chiar protejarea expresiilor spirituale legitime ale diferitelor comunități eclesiale.

« Autoritatea în Biserică e o instituție dumnezeiască — a subliniat Paul VI — « necesară pentru păstrarea unității și a ascultării, care nu e decât o expresie a dragostei ».

Spiritul sfânt izvor al unitatii

« Comuniunea Spiritului Sfânt » a fost tema aleasă anul acesta de « Grupul mixt » însărcinat să pregătească Săptămâna de rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, luată din încheierea celei de a doua Epistolă a Sf. Pavel către Corinteni; era urarea pe care Apostolul neamurilor o făcea Bisericilor întemeiate de el, pentru a le aminti că Spiritul Sfânt, gaj al moștenirii creștinilor, e și principiul unității, e unificatorul. Reluând tema aceasta Grupul mixt a voit să pună anul acesta accentul pe unul din aspectele tipice ale ecumenismului spiritual: căutarea unității ca dar dumnezeesc care trebuie cerut prin rugăciuni în comun, și care trebuie edificată, cu umilință, din interior, de către fiecare Biserică. Tema Săptămânii pentru unitate e explicată cu multă claritate de « ghidul » pregătit de Grupul mixt și prezentat credincioșilor italieni de Președintele Comisiei Episcopale pentru ecumenism, Mons. Marafini.

« Ecumenismul — a scris recent Mons. Marafini — trece acum de la faza dialogului la o fază de « comuniune », adică la reevaluarea concretă a comuniunii adânci care există încă acum între toți creștinii, și la schimbul de bunuri spirituale proprii fiecărei Biserici ». E o fază care trebuie să conducă Biserica dela fidelitatea față de tradiția spirituală și teologică proprie, la descoperirea și la aprecierea tradițiilor și a « comorilor » celorlalte Biserici, cu conștiința că Spiritul Sfânt lucrează în toate Bisericile și pe toate le îndeamnă la o comuniune mai intimă.

Reflecțiile conținute în « Ghidul » din anul acesta se referă la ambianța inter-confesională, amintesc existența unei unități deja existente chiar dacă imperfectă, și mărturia de unitate pe care trebuie să o dea aceia cărora le este destinat darul lui Dumnezeu: « Devenind fii ai Fiului, creștinii trebuie așadar să dovedească și în mod concret că sunt frați între ei. În această mărturie consistă noua comuniune voită de Dumnezeu pentru fiii săi ».

Actuala despărțire a creștinilor împiedecă însă manifestarea acestei comuniuni existente, reducând deci elanul misionar comunicat de Christos Bisericii Sale. « Creștinii — subliniază documentul — sunt despărțiți în însuși momentul în care proclamă acțiunea Spiritului Sfânt care îi adună împreună ».

Botezați în același Christos ei ar trebui să celebreze împreună acțiunea euharistică, dar astăzi, în numele fidelității față de Spiritul Sfânt, numeroși creștini nu sunt în măsură de a răspunde la această exigență a botezului lor comun ».

Printre multele urmări ale divizării amintite, « Ghidul » ecumenic din anul acesta precizează că una dintre cele mai grave e faptul că Bisericile își dau seamă că nu sunt pregătite să răspundă la exigențele oamenilor de azi. Spiritul Sfânt cere Bisericilor o triplă mărturie: în ciuda despărțirilor și slăbiciunilor lor, creștinii sunt chemați să dea o mărturie de solidaritate, de adevăr și de libertate în toate împrejurările vieții lor și a vieții mediului propriu.

În ultima parte documentul leagă temele ecumenismului spiritual de acelea ale colaborării intercreștine pentru depășirea divizărilor, a neînțelegerilor și ale discriminărilor existente în lume.

Spiritul Sfânt — citim în acest « Ghid » — « nu adună o comunitate pentru a o închide în limitele ei, ci pentru a-i înnoi și a-i strânge împreună în El, sub cărmuirea unui singur cap, Christos, pe toți oamenii care se vor succeda dealungul generațiilor istoriei; pentru a pregăti « mântuirea poporului pe care Dumnezeu l'a ales pentru lauda slavei Sale » (Ef. I).

Cuvântul lui Dumnezeu, Sfintele Taine, harurile, totul în Noua Alianță e dat pentru ca oamenii să intre în comuniune cu Tatăl, prin Fiu în Spiritul Sfânt.

Totul, așadar, trebuie să fie făcut cu acest scop. Devenind fiii Fiului, creștinii trebuie să arate că sunt cu adevărat frați între ei. Aceasta e noua comuniune voită de Dumnezeu pentru fiii săi. În comuniunea aceasta oamenii vor experimenta personal misterul lui Christos. Această întâlnire personală cu Christos poate avea multe forme și-i « transformă pe oameni în imaginea Sa. (II Cor). Această comuniune trebuie să crească din ce în ce, până când Trupul lui Christos nu va fi ajuns la plinitudinea dimensiunii sale. Ea trebuie să crească și să se adâncească: fiecare mădular al ei, în măsura în care acceptă darul lui Dumnezeu, realizează din ce în ce mai intens dăruirea sa de sine lui Dumnezeu; devine în felul acesta mai integral fiu și deci mai adevărat frate ».

Unitate a creștinilor sau numai unitate omenească?

În cursul recente sale vizite la Marsilia, unde a inaugurat Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, Președintele Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, Cardinalul Jan Willebrands, a ținut o conferință asupra temei « Mișcarea ecumenică: unitate a creștinilor sau numai unitate a omenirii? »

Vorbind de așazisul « ecumenism secular », punct de plecare al conferinței sale, Cardinalul a subliniat valorile pozitive și imensele datorii care-i așteaptă pe creștini pe tărâmul activității pentru promovarea omului, a dreptății, a păcii și a înfrățirii oamenilor. Deși ecumenismul practic prezintă multe date pozitive, nu trebuie trecute cu vederea primejdiile pe care le implică o asemenea orientare a mișcării pentru refacerea unității. În primul rând primejdia de a se lăsa absorbită de activități pur omenești și vremelnice, uitând chemarea dumnezeiască a omului, sau chiar tăgăduind-o, « secularizând » Evanghelia, adică reducând-o la exigențele ei pur sociale și de înfrățire exclusiv umană. Se risca, în consecință, să se piardă din vedere scopul propriu ecumenismului, adică unitatea creștinilor așa cum a fost voită de Christos și care apoi trebuie să servească în Christos unitatea întregii familii omenești.

Problema aceasta trebuie examinată cu atenție a spus Cardinalul Willebrands: mișcarea ecumenică trebuie desigur să-și dea contribuția la activitățile în folosul umanității; dar în același timp nu trebuie să piardă din vedere faptul că omul a fost chemat la o demnitate dumnezeiască și că omenirea trebuie să realizeze în Christos o unitate care e unitatea familiei lui Dumnezeu. Această unitate are după Noul Testament, contururi bine definite: e unitatea în profesarea aceleiași credințe, în folosirea acelorași Taine, într-o acțiune inspirată de dragoste și condusă de o autoritate

autentică.

E clar că o astfel de unitate dealungul pelerinajului ei în timp nu e niciodată perfectă, ci suferă din pricina păcatelor și a greșelilor oamenilor și de aceea trebuie să fie apărată și păstrată. Ea e rodul unui efort continuu și a unei lupte permanente cu puterile răului și ale divizării. Dacă această unitate constituie un ideal greu de realizat, nu trebuie să uităm că ea nu e în primul rând o operă a oamenilor, ci a lui Christos, care trăește și lucrează în Biserică prin Spiritul Său în Sfintele Taine, în toți credincioșii, și mai ales în membrii sfintei ierarhii, care, fiecare la nivelul propriu, întrupează principiul unității văzute.

În sinteză — a încheiat Cardinalul — putem spune: muncă hotărâtă și din plin în slujba omenirii, a promovării omului, a fraternității și a păcii, până la realizarea în Christos a demnității dumnezeiești a omului și a unității întregii umanități în familia lui Dumnezeu. Dar tocmai în vederea servirii acestor cauze ale omenirii noi suntem datori să luptăm pentru realizarea unității depline a creștinilor implorată de Christos în rugăciunea Sa sacerdotală.

Intalnire ecumenica la Bari

De la 6 la 10 Decembrie au avut loc, la Bari, în Sudul Italiei, o serie de convorbiri între reprezentanți ai Bisericii catolice și ai Bisericii ortodoxe rusești, a căror temă centrală a fost « Rolul creștinilor în societatea în dezvoltare ». Convorbirile actuale sunt continuarea discuțiilor din Decembrie 1967, de la Leningrad asupra doctrinei sociale a Bisericii catolice.

Au luat parte la discuții: mitropolitul de Leningrad și Novgorod, Nikodim — din partea Bisericii rusești — protopopul Liverij Voronov, prof. de teologie dogmatică la Academia teologică de la Leningrad, preotul Kyril Gundiaev, asistent de teologie dogmatică la aceeași Academie, și d. Alexei Bouiewsky, secretar al departamentului afacerilor străine al Patriarhatului Moscovei, și Vladimir Kotelkin, funcționar al aceluiași departament.

Biserica catolică a fost reprezentată de preotul Girolamo Hamer, secretar al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, Mons. Joseph Gremillon, secretar al Comisiei pontificale « *Justitia et Pax* », Mons. Charles Moeller, subsecretar al Congregației pentru Doctrina Credinței, Mons. Pietro Pavan, rectorul Universității Lateraniene din Roma, preotul Louis Bouyer, preotul John Long, director al secției orientale a Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, preotul Michael Arrauz, profesor la Institutul Oriental de la Roma și — în ultima zi, pentru încheierea întrunirii

Cardinalul Jan Willebrands, președinte al Secretariatului pentru Unirea Creștinilor.

După ce a relevat faptul că Bari a fost mult timp un important centru de întâlnire între creștinismul răsăritean și cel apusean, arhiepiscopul local, mons. Nicodemo a subliniat că problemele păcii, ale dreptății sociale și ale dezvoltării preocupă în egală măsură toate Bisericile creștine, care trebuie să găsească o soluție pentru ca dezvoltarea spiritului să însoțească progresul tehnic și material la care se asistă azi pretutindeni în lume.

Mitropolitul Nikodim a prezentat o sinteză a muncii desfășurate de întâlnirea precedentă, relevând deosebirile existente între Biserica rusă ortodoxă și cea catolică cât privește aplicarea anumitor concepții referitoare la problemele sociale. Există, totuși, în cele două Biserici, « o tendință comună și crescândă de a angaja lumea într-un dialog care să fie deschis atât aportului creștinilor cât și al celor care profesază alte convingeri. Si totmai în contextul acesta — a spus mitropolitul Nikodim — noi trebuie să considerăm felul în care creștinii își dezvoltă viața spirituală și lupta împotriva păcatului, atât în viața lor particulară cât și în viața publică ».

Părintele Hamer a explicat, luând cuvântul în numele delegației catolice, că în noua situație în care se află societatea, așa cum a fost descrisă de Conciliul Vatican II în Constituția asupra lumii moderne, e necesară studierea rolului specific al creștinilor, rol care se întemeiază pe persoana și pe doctrina lui Christos asupra revelației și a tradiției Bisericii. Acest rol se deosebește de o misiune pur umanistică. Biserica se străduiește să dea creștinilor o formație care să le permită să-și asume personal răspunderile în lume.

Au fost apoi examinate trei subiecte, fiecare

prezentat de către un catolic și un ortodox.

« Formația personală și contribuția la edificarea societății omenești » a fost tema dezvoltată de preoții Louis Bouyer și Kiril Gundiaev, care au considerat diferitele raporturi dintre contemplație și acțiune, dintre doctrină și practică, dintre retragerea din lume și prezența în lume.

Preotul Voronov și Mons. Moeller au examinat o seamă de probleme privitoare la înțelesul creștin al dezvoltării și la datorii creștinilor, întrucât membri ai « Cetății lui Dumnezeu », în viața și în activitatea « cetății pământești », adică în lumea de azi care e în continuă transformare.

« Eternitatea cuvântului lui Dumnezeu și relativitatea întrupării sale în civilizațiile successive » a fost tema dezvoltată de Mons. Pavan și de dl. Bouiewsky.

Discuția în jurul acestor trei teme principale — serie L'Osservatore Romano — « a scos în evidență multe aspecte ale problemei fundamentale care are nevoie de studii ulterioare ».

Alte probleme atinse în cursul convorbirilor catolico-ortodoxe de la Bari au fost: « Asce-

tismul creștin și slujirea umanității: colaborarea activă a omului la opera creatoare a lui Dumnezeu: legătura dintre comunitatea Bisericii și familia omenească: în ce fel creștinii, colaborând între ei, pot ajuta ca lumea să devie mai umană: cum se poate fi creștin autentic, fideli propriilor principii, și în același timp colaboratori cinstiți ai acelora care deși lucrează pentru o mai bună dezvoltare a societății, nu au concepția valorii creștine a lumii.

La sfârșitul convorbirilor a fost decisă o adâncire a temelor discutate de către amândouă părțile dialogante.

Întâlnirea de la Bari — serie oficiosul Vaticanului — s'a desfășurat într-o atmosferă cordială și deschisă. Deși expunerile prezentate de catolici și de ortodocșii ruși ruseseră pregătite separat, nenumăratele idei în comun care s'au evidențiat în cursul discuțiilor au arătat că amândouă Bisericile sunt aproape una de alta în atitudinea lor față de instanțele fundamentale creștine privitor la raporturile cu Dumnezeu, cu lumea și la rolul pe care creștinul trebuie să și-l asume într-o societate în continuă transformare.

Un incident regretabil

Avea dreptate Cardinalul Agostino Bea când atrăgea atenția că « drumul ecumenismului e lung și încă greu ». Înțelepciunea acestor afirmații a fost dovedită de curând de un episod revelator care a turburat ultimele două zile ale întrunirii de lucru a Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor convocată anul acesta la Addis Abeba (19-21 Ianuarie 1971).

Motivul « tensiunii acute » care s'ar fi creiat între reprezentanți câtorva Biserici ortodoxe și Comitetul Central al Consiliului Bisericilor a fost cererea de înregistrare a schimbării de nume prezentată Consiliului de către « Biserica rusă-ortodoxă greco-catolică în America » în « Biserica ortodoxă din America ». Cererea era sprijinită de o pretinsă concesiune de autocefalie dată de Patriarhatul Moscovei.

Imediat după distribuirea raportului cu care Secretariatul Consiliului Ecumenic al Bisericilor informa Bisericile-membri despre această cerere, delegații Bisericilor de la Constantinopol, Alexandria, Cipru și Grecia au prezentat secretarului general al Consiliului două declarații, rugându-l să se abțină de a accepta și de a folosi noul nume ales de Biserica petiționară până ce situația nu va fi examinată, sub toate aspectele ei, de însăși « familia ortodoxă ».

« Declarații analoge au fost prezentate separat și de reprezentanții Patriarhatelor Antiochiei și României — precizează « *Episkopis* », Buletinul de știri al Centrului Ortodox al Patriarhatului Ecumenic. Declarații favorabile acceptării oficiale a noului nume au fost prezentate de către Bisericile rusă și bulgară, și de dieceza română din America, care se află sub jurisdicția Mitropoliei ».

Se spera că Secretariatul se va pronunța

asupra modului de a trata problema și că va accepta punctul de vedere al Bisericilor ortodoxe membri, care ceruseră ca pentru evitarea oricărei discuții Secretariatul general să nu recunoască și să nu facă uz de noul nume până la examinarea chestiunii la nivel pan-ortodox. Secretarul general a adus însă chestiunea la cunoștința întrunirii plenary din 20 Ianuarie afirmând, în plus, că nu există nici un motiv care să justifice discutarea cererii de către întrunirea Comitetului Central, și refuzând să dea cuvântul Mitropolitului Meliton al Calcedoniei, vice-președinte al Comitetului Central, care ceruse lămuriri asupra soluției propuse.

A doua zi reprezentanții Patriarhatului Ecumenic (Mitropolitii Meliton al Calcedoniei, Chrysostomos al Myrei, Emilianos al Calabriei și Damaskinos de Tranoupolis), al Patriarhatului Alessandriei (Mitropolitul Parthenios al Cartaginei), al Bisericii din Cipru (dr. Andreas Mitsidis) și ai Bisericii Greciei (Mitropolitii Nicodimos de Atica și Megaris, și profesorii Constantin Bonis și Savas Aguridis) nu participau la lucrările Comitetului, în semn de protest.

În declarațiile făcute unui grup de ziaristi Mitropolitul Meliton și-a justificat retragerea din conferință cu faptul că președintele acesteia îi refuzase dreptul de a-și spune părerea într-o chestiune care totuși fusese adusă în fața Comitetului Central, și a avut cuvinte de desaprobară a atitudinii Consiliului Ecumenic al Bisericilor, care în chestiunea aceasta a cedat presiunilor Bisericii rusești.

Primindu-i la rândul său pe ziaristi, dr.

Raporturile Bisericii catolice cu Consiliul Mondial al Bisericilor

Secretarul Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, par. Girolamo Hamer, iscălește în ziarul Vaticanului un articol în care ilustrează raporturile Bisericii catolice cu Consiliul Mondial al Bisericilor, citat de multe ziare străine, printre care de spaniolul « A.B.C. », care apare la Madrid, într-o corespondență de la Roma intitulată « In fază foarte avansată studiul pentru intrarea Bisericii în Consiliul Ecumenic ».

Părintele Hamer își începe articolul citând aproape în întregime discursul pronunțat de Papă la Geneva, în 10 Iunie 1969, în care Sfântul Părinte Paul VI, deliniind orientarea generală a relațiilor Bisericii catolice cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor, afirmă cu privire la eventuala intrare a Bisericii catolice în Consiliu, că nu socotește chestiunea aceasta, care « comportă grave implicații teologice și pastorale, suficient de matură pentru că să i se poată sau să trebuiască să i se dea un răspuns pozitiv ».

Secretariatul pentru Unirea Creștinilor continuă să studieze « cu toată seriozitatea necesară » — scrie par. Hamer — problemele examinate de Comisia mixtă constituită în 1969 cu reprezentanți ai Consiliului Ecumenic

al Bisericilor, a căror contribuție a fost « deosebit de utilă pentru o mai bună cunoaștere a Consiliului Ecumenic, a felului în care organismul acesta vede colaborarea cu Biserica catolică, « și pentru a vedea » care ar putea fi pentru acest Consiliu consecințele apariției sau neaparității Bisericii catolice la grupul membrilor săi ».

Multe sunt problemele care vor trebui să fie înfruntate în cursul acestui studiu.

Una din aceste probleme e aceea privitoare la locul pe care îl ocupă azi printre numeroasele activități ale Consiliului « cautarea unității vazute a tuturor creștinilor într-o singură și unică Biserică ». Si « care e influența Consiliului Ecumenic asupra gândirii, a deciziilor și programelor Bisericilor-membri? Care e rolul real al acestor Biserici în deciziile importante ale Consiliului? Care e influența concretă a Consiliului asupra crizelor interne pe care le traversează azi majoritatea Bisericilor creștine? ».

Referindu-se la o posibilă intrare a Bisericii catolice în Consiliul de la Geneva, secretarul Secretariatului pentru Unirea Creștinilor se întreabă dacă eventuala intrare ar putea aduce

ceva pozitiv catolicilor, atât la nivel național cât și local, și dacă ea ar schimba cu ceva viața pastorală a diecezelor și parohiilor.

« Confruntarea ideilor, a structurilor și a programelor, oricât de indispensabilă ar fi ea, nu poate fi suficientă. Avem nevoie de o experiență în comun — continuă par. Hamer — experiență pe care ne-o oferă actuala colaborare în curs și care ia diferite forme. Dar o astfel de experiență nu se dobândește într-o singură zi.

« În orice caz încheie par. Hamer — studiul întreprins de Comisia mixtă are un singur scop: acela de a ne ajuta să vedem care ar putea fi în viitor formele cele mai bune de colaborare pentru a putea respecta pe deplin identitatea proprie Bisericii catolice și pentru a ne da siguranța că această colaborare poate servi cu adevărat cauza unității tuturor creștinilor.

« Voința care ne însuflețește — citează în încheiere par. Hamer din discursul pronunțat de Sfântul Părinte la Geneva — și principiul care ne călăuzește vor fi totdeauna căutarea plină de speranță și de realism pastoral a unității voite de Christos ».

BISERICA "CATOLICA" SI BISERICA "UNIVERSALA"

Eventualitatea înlocuirii termenului « Biserică catolică » cu « Biserică universală în traducerea în limba franceză a « Crezului », a provocat o dezbateră la nivel teologic care a relevat semnificația dată de Biserica primitivă creștină termenului « catolic » în Crez.

Cinci străluciți teologi (Bouyer, Congar, de Lubac, Feuillet, Le Guillou), au adresat o scrisoare episcopilor Franței, rugându-i să nu aprobe această înlocuire pe care o definesc « imposibilă ».

« Înlocuirea aceasta — scriu cei cinci teologi — ar da inevitabil credincioșilor impresia că deacum încolo n'ar mai mărturisii credința într-o Biserică întemeiată de Christos și destinată să fie Biserica în care toți creștinii trebuie să fie « una » în credință, în sfințele Taine și în fidelitatea față de păstoriile legitime, ci o credință vagă într-o Biserică nevăzută, în care toți creștinii, deși despărțiți, nu pot rămâne în unitate spirituală.

Cuvântul « catolică » a vrut să însemne, încă de la prima introducere a sa în Crez, o Biserică văzută, una și singură depozitară a credinței, a Sfințelor Taine și a ierarhiei, spre deosebire de toate celelalte comunități creștine care nu răspund acestor exigențe ».

Primejdia și ispita înlocuirii termenului « catolică » cu termenul « universală » nu pare totuși arbitrară și inexplicabilă. Așa cum scrie părintele G. Florovsky (« Il Corpo del Cristo vivente », p. 24 s.), termenul acesta a primit în Occident, mai ales datorită Sfântului Augustin (în vremea luptelor împotriva

donatismului) « o interpretare exclusiv cantitativă... ». Si tocmai începând de la Sfântul Augustin această identificare a termenului « catolică » cu « universală » a fost adoptată de vocabularul teologic curent.

Dimpotrivă, Biserica ortodoxă a păstrat vechia tradiție cu privire la termenul « Biserica catolică ». « În cele mai vechi documente — scrie par. Florovsky — termenul acesta n'a fost întrebuințat în sens cantitativ, pentru a indica expansiunea geografică a Bisericii; el indica mai curând integritatea doctrinei și a credinței, fidelitatea « Marei Biserici » față de tradiția plenară și primitivă, în opoziție cu tendințele sectare ale ereticilor care s'au despărțit de această plenitudine originară... ». « Catolică » însemna, deci, mai curând « ortodoxă » decât « universală ».

Extensiunea geografică universală nu e decât o manifestare sau o personificare a acestei integrități interioare, a plenitudinii spirituale a Bisericii. Adevărata catolicitate e catolicitatea interioară, o calitate intrinsecă a Bisericii; catolicitatea exterioară nu e decât manifestarea acestei catoliciții interioare.

Catolicitatea esențială nu e câtuși de puțin o concepție topografică sau spațială.

« Catolică » — scrie în continuare Florovsky — nu e un nume colectiv. Biserica nu e catolică numai fiindcă e un ansamblu de Biserici locale. E catolică în toate elementele ei, în toate manifestările și în toate momentele vieții ei. Intreaga ei structură, tesutul viu al trupului ei, e catolic. Si fiecare membru al Bisericii e și trebuie să fie el însuși « catolic ».

Un incident regretabil

(Urmare din p. 3)

Blake a încercat să-l descarce de orice răspundere pe președintele sesiunii afirmând că problema nu putea fi discutată de Comitetul Central, ci trebuia să fie examinată la nivel pan-ortodox. Declarația aceasta — informează « Episkepsis » — era primită cu surpriză, de oarece reprezentanții ortodocși, și mai ales Mitropolitul Meliton al Calcedoniei nu ceruseră ca chestiunea să fie discutată de către Comitetul Central al Consiliului, ci se limitaseră să ceară neacceptarea noului nume până ce toate Bisericile ortodoxe nu s'ar fi pronunțat asupra acestei chestiuni. « Dacă pentru dr. Blake schimbarea de nume a unei Biserici e o simplă formalitate care nu face necesară intervenția Consiliului Bisericilor pentru, reprezentanții Bisericilor ortodoxe care se împotrivesc la această schimbare, situația aceasta are implicații mult mai serioase, deoarece presupune o nouă structură canonică a acestui corp bisericesc ». Numai un acord al tuturor Bisericilor care fac parte din aceiași denumire, (în cazul de față Bisericile ortodoxe) poate face acceptată cererea supusă Consiliului, cum de altfel prevede regulamentul instituției ecumenice de la Geneva.

Se înțelege de la sine — încheie « Episkepsis » — că părăsirea Comitetului Central de către numeroși reprezentanți ortodocși constituie un incident a cărui importanță, pentru locul și rolul Bisericilor ortodoxe în sânul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, nu poate fi nesocotită ».